

Komentář k testu z 1.3.2012 (JAP215 b):

Nejprve opět uvádím znění testu:

- ① 学生: Mnohokrát děkuji, že jste mi vysvětlil japonskou gramatiku.
- ② しゃしょう; 車掌: Zdržte se, prosím, kouření na WC.
- ③ 学生: Promiňte, směl bych si půjčit tu knihu, kterou jste napsal? Přinesu ji příští týden.
- ④ 部長、お疲れになったでしょう。

- Výraz „japonská gramatika“ nemálo z vás řešila jako 日本の文法. Jako doslovný překlad by to prošlo, ale zde je mnohem vhodnější použít 日本語の文法 (jelikož je zde míněna gramatika japonského jazyka, nikoliv např. japonská teorie gramatiky angličtiny).
- V nemálo případech *keiga* se výrazy, které se běžně uvádějí jako predikativní, stávají substantivními. Týká se to i případu ②, kde ono „kouření“, které je předmětem zdržení se, vyjadřujeme pouze substantivem たばこ (případně おたばこ). Partikule se sem hodí kontextová *wa*, tj. おたばこはご^{えんりょ};遠慮下さい。
- Sloveso *kaku* v ③ si zasloužilo honorifikaci. Subjektem jeho akce je osoba, které vyjadřujeme úctu (tedy *sonkei*, viz vykání studenta) → お書きになった本. Všimněme si, že *keigo* nám v takovýchto případech může pomoci určit subjekt. 書いた本 může být i kniha, kterou napsal sám mluvčí (role *uchi*), ale お書きになった本 nikoliv (role *soto*).
- Oproti tomu, co tvrdí učebnice Genki na str. 139 (dole v poznámce 1) je možno *keigem* modifikovat i jiné prvky predikativních konstrukcí, než jen slovesa. Především se to týká konstrukce ~てもいい, kdy adjektivum *ii* bývá velmi hojně nahrazováno tvarem *jorošii* pro zvýšení stupně zdvořilosti výpovědi. Závěr první věty v ③ tedy mohl také vypadat 借りてもよろしいですか? Navyšování zdvořilosti pak může jít ještě dále skrze jiné pragmatické prostředky, např. 借りてもよろしいでしょうか? K tomu se ještě vrátíme. *Kendžógo* jsme ještě neprobírali, tak jsem ho u *kariru* neočekával (ale ve skutečnosti by bylo asi záhodno, aby tam bylo).
- I v překladu *keiga* platí, že je žádoucí, aby výsledek byl pokud možno přirozený. A to i pragmaticky. Pokud v češtině není natolik rozvinutý inventář zdvořilostních výrazů, jako v japonštině, překládáme prostě tím, co máme. Přestože na hodinách pro ilustraci občas použijí krkolomné konstrukce typu „XY ráčí Z“, ve skutečné české komunikaci by podobná konstrukce vyzněla buď nepřirozeně, nebo ironicky. Držme se tedy toho, že *keigo* nemusí být nutně „(českým/slovenským) *keigem*“ přeloženo, ale musíme si jej být vědomi.

387311 – Pozor na výraz *enryo* (chyběl Vám *jóon*). V ③ jste uctivě vyjádřila „půjčit si“. Subjektem půjčení je však mluvčí, a o sobě v *keigu* nikdy nehovoříme uctivě.

378791 – Výraz *secumei* jste zapsal nevhodnými znaky (*接明 vs. 説明). Navíc zdvořilostní předpona *go-* se zde nehodí do konstrukce se *suru* (výsledkem by bylo *kendžógo*). *Sonkei* je

zde možno vyjádřit pouze deiktickým *kudasaru*. ② se Vám nepovedlo především v ohledu pádové partikule, na ③ a ④ nebylo co hodnotit.

211786 – Pozor na výraz pro „gramatiku“ (文法, nikoliv *文表). ② jste přeložila gramaticky správně, ale s opačným významem (tedy „prosím, zakuřte si“). V ③ bylo zcela nepřijatelné užití *anata* (navíc někomu, komu je vykáno). Už to u vás nechci vidět! Výraz 本 pobírá zdvořilostní prefix ve formě *go-*. Znak pro *kariru* jste netrefila. V ④ Vás *tóten* měl dovést k závěru, že se jedná o 2. osobu (s oslovením), nikoliv třetí.

361688 – Minulý čas v ① asi spíše nabádal k užití *arigató gozaimášita*. ② Vám nevyšlo (především ono napojení). ③ chybělo, v ④ bylo chybně přeloženo sloveso.

343585 – ① OK. V ② mi více vadila chybná pádová partikule než chybné napojení (a *tapako taky není to, co jsme potřebovali). V ③ jste velmi dobře zvládla *sonkei* v přívlastkové větě. Celý úspěch jste však zcela pohřbila tvarem koncového predikativu (když už použijete *kasu* namísto *kariru*, musíte vědět, že u něj je zde subjektem druhá osoba a je nutno tedy použít sloveso v *sonkei* tvaru). Škoda.

323707 – Až na to napojení v ② to bylo dobré.

361955 – V ② nebylo rozvíetí *ごえんりよになって* potřebné. V ③ jste užil potenciál, ale pro vyjádření „směl bych“ v japonštině používáme jinou konstrukci.

383635 – Více věcí. Špatné znaky pro *bunpó*. Špatná forma zdvořilostního prefixu u sinojaponského *secumei* (vzpomeňte si na pravidlo). To „vysvětlil jste **mí**“ v zadání ① Vás mělo navést k deiktickému slovesu. Bez něho může věta znamenat poděkování za něco, co dotyčný udělal pro někoho jiného než pro mluvčího. V ② nebylo co hodnotit. V ③ jste užil nevhodné sloveso. Vjemovým subjektem konstrukce „smím...?“ je mluvčí a ten přeci nemůže být subjektem deiktického *kureru/kudasaru*. Ve vztažné konstrukci navíc užíváme pádové, nikoliv kontextové partikule.

383058 – Pěkný výkon. Konstrukci *たばこをおすわないください* jsem sice nikdy neslyšel, ale nenacházím na ní nic „logicky“ negramatického. S ohledem na pragmatiku se držíme ustálených konstrukcí (nezapomínejte, že japonština je vysoce frazeologizovaný jazyk).

378778 – Pěkný výkon. Jen drobnosti, zmíněné někde výše.

384037 – Docela slabé. V ② a ③ nebylo co hodnotit. V ① jste *keigo* použila velmi nesystematicky. Japonština jako jazyk (obecně, který má gramatiku) není vhodným objektem uctivosti. Uctivost na predikátu musí být v nějakém pragmatickém souladu. Uctivé *説明なさる* (i když touto formou *sonkeiga* jsme se ještě nezabývali, zde je třeba ještě zdvořilostní prefix) bylo u Vás v silném nesouladu s pragmaticky důvěrným *kureru* a *arigató*.

325316 – Všiml jste si, že probíráme *keigo*? V testu jste je ani jednou neužil. Plést si ve druhém ročníku *otearai* s *otera* je k zamyšlení. Celkově slabý test.

361527 – ① dobré (jenom pozor na *okuriganu* u slovesa *ošieru*). ② mělo nedostatky jen lexikální (*enrjo* je s krátkým „o“, *toire* bych spíše radil užívat bez zdvořilostního prefixu, *gairaigo* je k jeho přijímání málo disponováno). ③ chybělo.

324805 – ② bylo lépe řešit ustálenou konstrukcí s *enrjo suru*. V ③ jste měla chybně *ren'jokei* slovesa *kaku* (mám to brát jako „překlep“?). Jinak dobré.

